

หน่วยปฏิบัติการวิจัยแม่โขงศึกษา
สถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การต่างประเทศ

พม

ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชนกลุ่มน้อย

MYANMAR'S FOREIGN AFFAIRS WITH NEIGHBORING COUNTRIES IN ETHNIC MINORITY CONTEXT

พรพิมล ตรีโชติ

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง “การดำเนินนโยบายต่างประเทศของพม่าในส่วนสัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อย และผลกระทบต่อความสัมพันธ์ไทย-พม่า” เป็นรายงานวิจัยของสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ในการพิมพ์เป็นหนังสือได้เปลี่ยนชื่อเป็น “การต่างประเทศพม่า: ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชนกลุ่มน้อย” เพื่อทำให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นโดยใช้งบประมาณแผ่นดิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้โครงการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกเหนือจากนั้นแล้วยังได้รับความกรุณาจากบรรดาอาจารย์ เพื่อนพ้องนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบันเอเชียศึกษา ตลอดจนผู้ช่วยวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษา ให้ข้อคิด ข้อติชม ข้อวิจารณ์ อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างมาก ที่มีอาจจะไม่กล่าวถึงได้ ได้แก่ ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ ที่ให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการวิเคราะห์ในส่วนของการสัมพันธ์อินเดีย-พม่า คุณสุลักษณ์ กาญจนขุนดี ผู้คร่ำหวอดกับการเมืองพม่า ที่ได้กรุณาให้แง่คิดและข้อวิจารณ์ที่เป็นประโยชน์ในแง่มุมของการเมืองพม่า ตลอดจน อาจารย์ชัชฎภัย นุราชพัฒน์ อดีตเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งกรุณาอ่านงานอย่างละเอียด และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย

ในส่วนของผู้ช่วยนักวิจัย งานชิ้นนี้ได้รับความช่วยเหลือจากบรรดาน้องๆ หลายท่าน อาทิ คุณสลักจิต แก้วคำ คุณอิฐฐา อามรณ์ คุณจิตราภรณ์ สมยานนทกุล คุณรพีพร ทานะมัย คุณวิษุตา อิศวานวรรณ คุณวรัญญา จิตรม่อง คุณเวสราวัช ตรีโชติ และคุณसानนท์ หอมสุวรรณ ซึ่งหากปราศจากความอนุเคราะห์ช่วยเหลือของบุคคลเหล่านี้แล้ว งานวิจัยชิ้นนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงลงได้

ท้ายสุดผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช อดีตผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา ที่ได้ให้โอกาสแก่ผู้วิจัยในการดำเนินงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ และ ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ ที่เห็นชอบในการจัดพิมพ์งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการเปิดมุมมองใหม่อีกมุมมองหนึ่งของพม่าในมิตินโยบายต่างประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการ และผู้สนใจเกี่ยวกับประเทศพม่า ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการทำงานวิจัยชิ้นนี้

พรพิมล ตรีโชติ

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
บทที่ 2 นโยบายต่างประเทศของพม่า	8
นโยบายต่างประเทศช่วงปี ค.ศ.1948-1962 ว่าด้วย "ความเป็นกลาง"	11
นโยบายต่างประเทศช่วงปี ค.ศ.1962-1988 ว่าด้วย "ความเป็นกลางแบบโดดเดี่ยว"	18
นโยบายต่างประเทศหลังปี ค.ศ.1988 : การเมืองภายในและการกำหนดนโยบายต่างประเทศ	22
บทที่ 3 ความสัมพันธ์จีน-พม่า	34
ความสัมพันธ์จีน-พม่า : ก่อนและหลังอาณานิคม	34
ความสัมพันธ์จีน-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1948-1962 : ยุคประกาศเอกราช	37
ความสัมพันธ์จีน-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1962-1988 : ยุคสังคมนิยมวิถิพม่า	42
ความสัมพันธ์จีน-พม่า หลังปี ค.ศ.1988 : การล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า (CPB)	49
ความสัมพันธ์จีน-พม่า ในบริบทกลุ่มชาติพันธุ์	53
ความสัมพันธ์จีน-พม่า หลังปี ค.ศ.1988 : การสร้างอิทธิพลจีนในพม่าในรูปแบบใหม่	56
บทที่ 4 ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า	67
ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า : ก่อนและหลังอาณานิคม	71
ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1948-1962 : ยุคประกาศเอกราช	74
ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1962-1988 : ยุคสังคมนิยมวิถิพม่า	77
ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า ช่วงหลังปี ค.ศ.1988	79
ความสัมพันธ์อินเดีย-พม่า ในบริบทของกลุ่มชาติพันธุ์	82
ปัจจัยจีน : ภัยคุกคามที่ใกล้ลัวสำหรับอินเดีย	97
อินเดียกับนโยบายมุ่งตะวันออก (Look East Policy)	102
ยุทธศาสตร์ภูมิภาคของอินเดีย : จากแม่น้ำคงคาสู่แม่น้ำโขง	104
ความร่วมมืออินเดีย-พม่า บริเวณชายแดน	114
บทที่ 5 ความสัมพันธ์ไทย-พม่า	125
ความสัมพันธ์ไทย-พม่า : ก่อนและหลังอาณานิคม	125
ความสัมพันธ์ไทย-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1948-1962 : ยุคประกาศเอกราช	126
ความสัมพันธ์ไทย-พม่า ช่วงปี ค.ศ.1962-1988 : ยุคสังคมนิยมวิถิพม่า	128

ความสัมพันธ์ไทย-พม่า หลังปี ค.ศ.1988	130
ความสัมพันธ์ไทย-พม่า ในบริบทของกลุ่มชาติพันธุ์	137
ยุทธศาสตร์ไทยต่อพม่า : ยุค พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	141

บทที่ 6 บทสรุป	162
ปัญหากลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย-เมล็ดพืชพันธุ์ที่ไม่มีวันฝ่อ	168
อนาคตความสัมพันธ์ไทย-พม่า : แนวโน้มและประเด็นปัญหาที่พึงตระหนัก	174